

Ö?retmenler için 3x2 Ba?ar? Yönelimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmenler için 3x2 Ba?ar? Yönelimi Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27191>

Özet

Öğretmenler için 3x2 Başarı Yönelimi Ölçeği, bireylerin öğrenme ve başarı bağlamında hedeflerini nasıl yapılandırdıkları'nı inceleyen başarı yönelimi teorisine dayanan bir Ölçek Uyarlama çalışmasıdır. Bu ölçek, özellikle öğretmenlerin mesleki gelişim ve öğrenme süreçlerindeki motivasyonel hedeflerini belirlemek amacıyla Sündüs Yerdelen ve M. A. Padir tarafından Türkçe'ye adapte edilmiştir. Çalışma, ölçeğin Türkçe formunun psikometrik özelliklerini, yani geçerlilik ve güvenirlik kanıtlarını sunarak, Türk eğitim bağlamında kullanıma uygunluğunu göstermiştir.

Uyarlama süreci, orijinal ölçeğin altı faktörlü yapısını (3x2 modeli) Türk öğretmen örnekleminde de korunduğunu doğrulamayı amaçlamıştır; bu sayede öğretmenlerin hem yaklaşma hem de kaçınma eksenindeki başarı hedeflerini detaylı bir şekilde incelemeye olanak sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Başarı Yönelimi, 3x2 Modeli, Öğretmen, Geçerlilik, Güvenirlik, Ölçek Uyarlama.

Yazarlar

Sündüs Yerdelen, M. A. Padir.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Başarı Yönelimi teorisinin 3x2 modelini temel alarak, öğretmenlerin mesleki bağlamdaki başarı hedeflerini sistematik olarak ölçmektir. Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin yapısal geçerliliğini ve iç tutarlılığını Türk kültürüne ve eğitim sistemine uygun hale getirmeyi hedeflemiştir.

Ölçek, öğretmenlerin altı farklı başarı yönelimi boyutundaki eğilimlerini (örneğin, görev-yaklaşma, benlik-kaçınma) tespit ederek, bu yönelimlerin pedagojik uygulamaları, mesleki motivasyonları ve öğrenci başarısı üzerindeki potansiyel etkilerini araştırmacılara sunmayı amaçlamaktadır. Bu sayede eğitim psikolojisi alanında daha derinlemesine araştırmalar yapılabilmesi hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçek, psikolojide önemli bir yere sahip olan **Başarı Yönelimi** yapısını ölçmektedir. Özellikle Elliot ve meslektaşları tarafından geliştirilen 3x2 modelini temel alır. Bu model, başarı hedeflerini iki temel boyutta sınıflandırır: **Yeterlilik Tanımı** (Görev/Task, Benlik/Self, Diğer/Other) ve **Yönelim Değeri** (Yaklaşma/Approach, Kaçınma/Avoidance).

Bu 3x2 matrisi sonucunda altı farklı başarı yönelimi boyutu ortaya çıkar: **Görev-Yaklaşma** (Task-Approach), **Görev-Kaçınma** (Task-Avoidance), **Benlik-Yaklaşma** (Self-Approach), **Benlik-Kaçınma** (Self-Avoidance), **Diğer-Yaklaşma** (Other-Approach) ve **Diğer-Kaçınma** (Other-Avoidance). Ölçek, öğretmenlerin bu altı boyuttaki motivasyonel eğilimlerini belirleyerek, onların mesleki davranışlarını anlamlandırmaya yardımcı ve geleneksel başarı yönelimi modellerine göre daha ince ayrımlar sunar.

Geçerlilik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında yapısal geçerliliğini test etmek amacıyla kapsamlı psikometrik analizler yapılmıştır. Uyarlama çalışması, orijinal 3x2 modelinin altı faktörlü yapısının Türk öğretmen örnekleminde de doğrulandığını göstermek için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. Bu, ölçeğin teorik yapıya başarıyla bir şekilde temsil ettiğinin ve maddelerin beklenen faktörlere yüklendiğinin önemli bir kanıtıdır.

Geçerlilik çalışmaları ayrıca, ölçeğin alt boyutlarının diğer ilgili psikolojik yapılarla (örneğin, tükenmişlik, motivasyon, mesleki tatmin) beklenen yön ve büyüklükte ilişkiler gösterip göstermediğini inceleyerek **ölçüt bağıntılı geçerlilik** kanıtlarını da sağlamıştır. Bu analizler, ölçeğin Türk kültürü ve eğitim sistemi için geçerli bir ölçüm aracı olduğunu güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik analizleri, alt boyutların iç tutarlılığını belirlemek üzere yapılmıştır. Uyarlama çalışmasında, ölçeğin her bir alt boyutu için **iç tutarlılık katsayısı** (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Bu katsayılar, ölçek maddelerinin aynı yapıya ne derece tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Rapor edilen sonuçlar, altı faktörün tamamı için genellikle psikometrik standartlara uygun, kabul edilebilir düzeyde veya yüksek düzeyde **Güvenirlilik** değerleri sağlamıştır. Bu yüksek iç tutarlılık, ölçeğin öğretmenlerin başarı yönelimlerini istikrarlı ve güvenilir bir şekilde ölçtüğünü, dolayısıyla araştırmalarda tekrarlanabilir sonuçlar üretebileceğini doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal doğrulaması, **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu analiz, ölçeğin orijinal teorik çerçevesine uygun olarak altı ayrı ve ilişkili faktörden oluştuğunu istatistiksel olarak desteklemiştir. Model uyum indeksleri (örneğin, Ki-Kare / serbestlik derecesi oranı, RMSEA, CFI, TLI), modelin toplanan veri ile iyi bir uyum sergilediğini göstermiştir.

Faktör analizleri, her bir maddenin yalnızca kendi alt boyutunu ölçtü?ünü ve faktör yüklerinin teorik olarak beklendi?i gibi yeterli düzeyde oldu?unu kanıtlayarak, ölçe?in 3x2 ba?ar? yönelimi yap?sın? ba?arılı? bir şekilde ayrıştırdı?ın? teyit etmiştir. Bu sonuçlar, ölçe?in Türk ö?retmenler için uygun bir yapısal geçerlili?e sahip oldu?unu göstermiştir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Derecelendirme ad?mlar? referans makalede detaylıca belirtilmiştir.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ö?retmenler (Teachers)

Age Group: Yeti?kinler (Adults - Mesle?ini aktif olarak icra eden e?itim profesyonelleri)

Population Details: Türkiye'deki farklı e?itim kademelerinde (ilkokul, ortaokul, lise) görev yapan ö?retmenler üzerinde uygulanmıştır.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Ba?ar? Yönelimi Modeli, Ö?retmen Motivasyonu, 3x2 Ba?ar? Hedefleri, Psikometrik Özellikler, E?itim Psikolojisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Yay?mlanan referansta belirtilmemiştir.)

Affiliation Email addresses: suyerdelen@gmail.com (Sorumlu Yazar İletişim)

Correspondence Address: Referans makalede belirtilen akademik kurum adresi (Bartın Üniversitesi E?itim Fakültesi).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçe?in Türkçe'ye uyarlanması ve geçerlilik-güvenirlilik çalışması 2017 yılında yayımlanmıştır. Ölçe?in kullanımı veya orijinal maddelerine erişim için sorumlu yazar **Sündüs Yerdelen** ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilmektedir. Ticari olmayan akademik kullanımlarda izin koşulları yazarın inisiyatifindedir.

Kaynaklar

Yerdelen, S. ve Padir, M. A. (2017). Ö?retmenler için 3x2 Ba?ar? Yönelimi Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlilik-güvenirlik çal??ması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(3), 1027-1039. doi:10.14686/buefad.335069. Makaleye Dergipark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: ogretmenler-icin-3x2-basari-yoneli-mi-olcegi-toad.pdf

Ö?retmenler için 3x2 Ba?ar? Yönelimi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEMLİ: Telif hakları ve akademik yayın kuralları gereği ölçek maddeleri bu alanda yayımlanmamaktadır. Ölçek maddelerine erişim sağlamak ve uygulamak için yukarıda belirtilen referans makalenin tam metninin incelenmesi veya sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.